

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdaksija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapjo 20 kap.

№ 35.

Kaunas. 16 (29) rugpjūčio mėn. 1906 m.

Pirmi metai.

POLITIKA ir DORA.

Kas šiandiena nešneka apie politiką? Nuo karalių ir ministrų iki menkiausio dvaro berno visi ją užimti. Ji viešpatauja parlamentose, ji randas revoliucijonierių tarybose, ji pripildo laikraščius straipsniais, ji gimdo kares, ji daro santarmes ji valdo viską, nes ji tapo šios gdynės dievaitė... „Politika! Politika!“ Visur girdis tas vardas. Visi, mat, prieš tą naują dievaitę lenkiasi, visi jai savo spėkas pašvenčia, visi ją rupinas—ne tik puikiose sostinėse, bet ir mažesniuose miesteliuose ir net paprasčiausiuose kaimuose. Kiti visi dalykai, nors ir svarbiausi, kaip antai: Dievas, tikėjimas, dušios išganymas, ir net pats ikšiol garbėje buvęs mokslas—skaitosi niekais ir nebeatverčia žmonių atidos. Viena tik politika tegarbinama, viena ji tebranginama.

Dėlko?

Dėlto, kad politika daug visoko žmonėms prižada. Ar ji tuos prižadėjimus išpildo? Ne! Bet tai niekis. Žmogui malonu pasvajot apie ateitę, na, politika ir parupina tų svajonių, kiek tik kas nori.

Neturi kas žemės—musų politikai prižada jam žemę **uždyką**. Nori kas iš berno tapti ponu ir nieko neveikti—politikai ir tai prižada; nori kas rojaus šioj pasaulėje susilaukti—musų politikai iš „Naujosios Gdynės“ ir čia prižadėjimų nesigaili.

Ir nėra čia ko labai stebėties! Prižadėjimai juk nieko nekaštuoja. Na, ir žmonės turi tų prižadėjimų kiek nori ir visi laukia nuo politikos stebuklų, laukia žadėto rojaus, kur „nebus jokių vargų“, bet „viena tik laimė“, kur piragais snigs, baronkomis lys ir tt. *x*

Na, ir kaipgi čia politika neužsiimti? Kaipgi tai dievaitei garbės neatiduoti? Ji toki gera, viską prižada, o be to ji toki galinga, viską gali permaintyti, juodą baltu, nedorą doru paversti ir tt.

Išplėšė kas banką, apvogė krasą... Klausi vagies:

dėlko sveikas tai padarei? Užklaustasis atsako: Aš ne vagis; nės paėmiau pinigų dėl politikos reikalų!... Užmušė kas žmogų. Sakai jam: brolau, negerai pasielgei, žmogų užmušei!...—Cit, atsako, užkalbintasis, aš ne žmogžudys, aš revoliucijonierius; nugalabijau žmogų dėl politikos reikalų. Sutinki studentų būrį, klausi: dėlko jūs visus metus dykaujat, dėlko nieko nėsimokinat, dėlko universitatės nelankot? Ir čia gauni atsakymo: dėl politikos reikalų!...

Taip tai pagal naują mokslą dėl politikos reikalų šiandiena viskas galima daryti: ir vogti ir žmogų užmušti ir nuo darbo atsisakyti ir paleistuvauti*), o jau apie melą, tai nėra ką ir bekalbėti.

Musų žmonės skaito ponų politikų raštus ir patįs nebežino, ką manyti. Seniau viskas buvo aišku: vagystė, žmogžudystė, paleistuvystė, melas ir kiti panašūs darbai buvo vadinami pagal proto nurodymą—nuodemėmis, nedorybėmis. Šiandiena gi, jei tikėt musų politikams, viskas kitaip virto. Apvogti žmogų savo reikalams—bus vagystė. Apvogti tą patį žmogų revoliucijos reikalams, jau nebebus vagystė. Taip pat užmušti draugą ar socialistą tai bus baisi žmogžudystė; bet užmušti iš užkampio kokį priešą ar valdžios atstovą, tai jau nebebus žmogžudystė, anaip tol bus didvyrio darbas. Jeigu valdžia, darydama tvarką, užmuša žmogų, tai negerai; bet jei koks revoliucijonierius bombininkas, norėdamas nužudyti vieną valdininką, užmuša prie to dešimtį ar daugiau nekaltų žmonių, tai niekis! Musų politikai iš „Naujosios Gdynės“ niekad to nepapeiks!... Toki, mat, jau ta naujoji šios gdynės politika... Ji viską atleidžia, viską išteisina, kiekvieną net ir baisiausią nedorybę globon ima, jei tik ta nedorybė padaryta revoliucijos naudai, politikos reikalams.

Jei kas nenorėtu musų žodžiams tikėti, tegu

*) Peterburgo laikraščiai rašo, jog Kronštate mergaitės-studentės nesidrovėję paleistuvauti su prastais jurininkais irgi „dėl politikos reikalų!...“

paskaito „Naująją Gadynę“. Paveizdan tegu paima nors 11-ji numerį to laikraščio, o ras ten ant 170 p. šį revoliucijos darbų aprašymą:

„Varšavoj **nušauti** keli okolodočnieji, miestsargiai ir sargybiniai, **išplešta** daug monopolijų ir sankrovų... Kakande **šauta** į teismo tardytoją ir prokuroro padėjėją. Odesoj viduryj miesto **užmuštas** šnipas. Ekaterinodare minia **primušė** du dragunu. Rėžicoj lietuvių ir latvių minia užpuolė ir **sudegino** uredninko namą... Bachmute iš dinamito sandėlio **pavogta** 13 $\frac{1}{2}$ pudų dinamito“ ir tt.

Vis tai anot politikų iš „Vilniaus Žinių“*) **šventas** revoliucijos darbas“ (!).

Tokiu budu dievaitė politika netik visas nuodėmės atleidžia, bet dar ir šventais savo veikėjus padaro. Tur but reikės naujo dangaus tiems naujiems šventiems, nes į senąjį jie tokiu budu nesutilps dėl per didelio skaitliaus. Mat taip mažadėl šventybės šiandien tereikalaujama (tik **mušt, vogt, degint...**), kad tų naujų šventųjų atsiras be abejo minios begalinės. Kad jų nemaž yra ir dabar, matome tai jau iš tos pačios „Naujosios Gadyinės“. Teip 11-me numeryje to laikraščio kaž-koks korespondentas skundžiasi, kad daugelis iš prisidėjusių seniau prie Kupiškio socialų-demokratų organizacijos „**dabar stačiai plėšikeliais pavirto**“. Labai švelnus nutarimas!... Tečiau iš to, ką „Naujoji Gadyinė toliau rašo apie darbus tų buvusiųjų savo „draugų“, aišku, kad jie nieko kito nepadarė, tik pildė paprastąjį „šventą revoliucijos darbą.“ Jei kame ir suklydo, tai negut tame, jog truputį kitaip suprato „politikos reikalus“, neatiduodami ponams L. S. D. P. išpleštųjų, iš monopolijų pinigų, bet įsidėdami juos „į savo kišene“.

Žodžių sakant „šventas“ anot „Vilniaus Žinių“ revoliucijos darbas eina, revoliucijos šventųjų skaitlius dauginasi, politika stengiasi dorą po kojų paminti ir pati vienai viena visur viešpatauti. Todėl ko reikalauja politika, tai šventa, o ko reikalauja dora, tai mūsų ponams politikams ne galvoj. Reikalauja politika pinigų—jie ima brauningą ir eina bankus plėšti. Reikalauja politika priešą prašalinti—jie ima bombą ir meta, neatsižiuurdami, jog dažniausiai vietoj priešo dešimčius nekaltų žmonių nužudo. Reikalauja politika straiko, jie varu verčia nedirbti, nors darbininkai sąlygomis užganėdinti ir norėtu dirbti. Tokios tai politikos atstovai darė nebrendusius maištus Odesoj, Kronštate, Latvijoje, Lenkijoje ir kitur. Jie tai norėtu padaryti panašias skerdynes ir ramiamė ikišiol mūsų krašte. Jie, mat, kitos politikos nesupranta, kaip tik **kruviną, kraugerišką!**...

„Vilniaus Žinių“ korespondentas rašė neperseoniai iš Peterburgo, jog vienas iš vietinių „partijos veikėjų“ skundėsi jam šiais žodžiais: „Aš visai nesistebiu iš to, kad Francuzų revoliucija pagimdė daug

bepročių... Aš ant savęs jaučiu, kaip mūsų politiškas gyvenimas kenksmingai atsiliepia ant nervų sistemos“.

Tai tikra tiesa. Ir mes taipogi visai nesistebiamė iš to, kad šiandieną randame tiek kraugeriškų raštų ir darbų, kad tiek priviso ir pas mus įvairių „plėšikėlių“. Nes tiktai žmonės nešveiko proto ir visai be doros tegali žmogžudystes, vagystes ir plėšimus vadinti „šventu darbu“.

Tą „šventą darbą“ daro jau seniai rusai, lenkai, latviai. Ar jie pelnė ką? Iksiolei nieko ir vargiai pelnys ką toliau. Na, o jeigu ta kruvina politika neatnešė naudos minėtoms tautoms, tai mums lietuviams ji butu dar pragaištingesnė. Tatai tos kraugeriškos politikos mums nereikia. Tę ja džiaugiasi kas Dievo nesibijo. Mūsų Lietuva ir Žemaitija težino tik vieną politiką—krikščionišką. Mūsų kraštas šventu vadinatas, tebuna po senovei krikščionių kraštas—o ne „plėšikėlių“ ir žmogžudžių. Jieškokime tat pagerinimo mūsų padėjimo, kelkim prekybą ir pramonę, platinim apšvietimą ir tautiškąjį susipratimą, varykim pozitivišką darbą, jieškokim prigulinių mums teisių, bet ne kardų ir ugnimi, tik **tiesos, doros ir teisybės keliu**. Taja teisinga krikščioniška politika mes viską pasieksim, nors gal ir ne tuoj, nes mums padės pats Dievas. Kad tai ne tuščias žodis, parodo faktai. Atsiminkim netolimąjį praeitę. Kovojom teisingu budu dėl spaudos, daug nukentėjom, bet galų gale pergalejom. Be bombų ir šaudymų atgavom spaudą. Taip atgausime ir kitas prigulincias mums teisas ir palengvinimus. Nuo dabartinių revoliucijos politikų nieko gero negalime tikėtis. Pripratę plėšti ir žmones žudyti, jie gavę valdžią negalėtu buti teisingais, nors ir norėtu. Jie šimtą kartų, gal, butu nežmoniškesni už viso pasaulio biurokratus. Jie juk aiškiai savo darbais ir raštais parodė, kad jų **politika be doros**. Tokia gi politika niekam laimės neatneš. Laimę atnešti tegali tik politika paremta **ant doros ir Dievo įstatymų**, tai yra **politika krikščioniška**. Baigiame tat šauksmu: Broliai lietuviai! neapleiskit **politikos**, bet neužmirškite ir **doros!** Tegu politika ir dora eina pas jus visada išvien!...

Druskius.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Va, ką sako daktaras Pylus (Philo vom Walde) apie orą.

„Oras yra plaučių duona. Kaip kiekvienas žmogus rupinas valgyti tik gryną, nemaišytą, be indėvės (truczinos), sveiką pilvui duoną, teip privalo rūpintis plaučių duona, oru. Bet nelaimė! maž kas tai tepaturoja. Kaip žuvis skursta ir miršta sudrumstame, supuvusiame vandenyje, teip žmogus nyksta paga-

*) Žiur. „Viln. Žin.“ № 169 (487).

dintame ore. Nosis yra plaučių sargyba. Kame dvokia, ar atsiduoda, tenai nepriderētu kvėpauti. Tuomitarpu kaikurie ikitolei nustojo nosies, ar bent ikitolei ją pripratino prie taboko, juog nebejučia nėjokios smarvės. Teipos tulas stengias pagerinti orą, pasmilkęs cukru, Kolonijos vandeniū, kadagio (egliaus) uogomis, ar skujomis ir yvairiomis žolelėmis. Tokio smilkėjo reikētu paklausti, kame yra tavo protas, kad tu teip darai! Žmogaus gyvybei butinai užtenka natūrališko oro, oro rugštis. Kame jo nepakanka, arba kame jis yra sugedęs, tenai nieko nepadės nėjokie smilkalai ir kvėpalai, tečiaus pavodys, jei ilgiau pabusime tokiam dirbtiniame ore. Prismilkytas ir prikvepintas oras užtrenkia mūsų plaučių sargę, nosį teip, kaip šit kad užtrenkia galvažudis panaktinį; šis parpuola ant žemės, e galvažudis išplešia tuotarpu grįčią. Kraujas yra auklėtojas visos gyvybės, nešvarus oras užnuodija jį“.

„Jeigu pabandytume chemiškai orą: aludžių, karčemų, mokyklų, miegamųjų kambarių, tuomet nusigąstume. Tenai ne tik netenka reikalingos oro rugštis, kuri tiktai viena tinka plaučiams, bet dar yra 1—10% procentų anglių gazo, nebesakius jau apie kiekybę azoto ir dvokalų. Kiek tai randas paties taboko nikotino mūsų karčemos. Kartais žmogus žmogaus nemato par dumus. Kad tabokas yra neprietelis mūsų sveikatas, regime iš to, kaip, pradėjęs pirmą kartą rukyti, baisiai vemia. Visas kunas kratos nuo jo nemėgintos dar tručiznos. Tai teisybė, žmogus pripranta prie visoko. Bet ar tai eina jam ant sveikatos! Visokia kalba, buk tabokas pastiprinąs, palinksminąs yra klaidinga ir bjaurus vylius. Ateis diena, kuomet kantri ir mielaširdinga gamta—ale teisinga, kaip patš Dievas—ištars baidio pasmerkimo (dekreto) žodį. Žmogus sveika uoste neturētu eiti niekuomet tokiosna vietosna. Šaukia Amerikoje ant opijumo pragaro, šaukia Anglijoje, reikia teipos šaukti ir ant mūsų taboko karčemų, jos nėra niekuomi geresnes už Amerikos. Kame rasi šią gadynę, kad tavęs neaprukytu? Negu moterų vagone. E daugiau ruko visur kaip išdukę. Ruko ant rinkos ir gatvėse, ant vieškelių ir takų, ruko pakalnėse ir ant kalnų. Jus žvaigždės pasakykite ten augštai budamos, kuomet sviestas pames rukę taboką? Žvaigždės atsako: Kvaišas esi! Nėkuomet nepames! Ką pasakytume, jeigu kas lieptu mums valgyti kito žmogaus išmestą maistą! E tuomitarpu męs šimtą kartų kvėpaujame kitų žmonių iškvėpautą, užnuodytą orą. Kiek tai sykių prisieina mums siauroje grįčioje vėl traukti į save kitų išpustą orą. Yra tai nors liudna, bet tikra teisybė, į kurią vienok daugelis neatkreipia atydės. Tokie oro mėšlynai yra tai ligų lizdai. Čia tai žmonės užsikrečia, čia tai išsiperi difterytas, raudonligė (škarlatina), cholera ir kitos. Kuolaik neprašalinsime nešvaros, tuolaik nieko nepadės nei karbolis, nei

jokia kita dezinfekcija. Grynas, svežias oras yra visugeriausia dezinfekcija“.

„Niekasgi nenorētu gerti vandens krintančio lašais nuo pavarvoklių, e tuotarpu bjaurius oro lašus, išėjusius iš visokių dvokalų, geriame noromis. Kiekvienas mėgsta išgerti skleinyčią gero alaus, ale nežino, juog toje skleinyčioje yra pats prastasis oras. Žinoma, geria tankiausiai aludėje, ar karčemoje, kame—ypač žiemos metą—randaš visoki netikę garai“.

„Jejus, ar įvažiavus miestan, kaip tai dvoka tenai visos gatvės! Kuomet išeiname iš karčemos laukan, pabuvę joje bent keletą valandų, sakytumei, kvėpi mums bjaurus gatvės oras. Tai parodo, koks baisiai troškus buvo karčemos oras. Ir visgi kvėpavome juomi, ne nenumanėme, jį buvus blėdingą. Bet sulyg žengėme pirmąjį žingsnį gatvėn, tuojau mūsų plaučiai atsigavo. Prisiejo mums bent keletą sykių atsidusėti iš krutinės gilumos ir išpumpėti iš plaučių karčemos garus. Bet karčemos bakterijos, taboko mikrokokai sėdi įsivėlę plaukuose ir rubuose. Jie tai tykauja mūsų gyvybės ir ardo mūsų sveikatą. Ko čia stebėtis, kad netrukus apsireiškia pilvo ir dirksnių kančios ir užgauna stabas (paralyžius). Juk tai yra natūrališka pasekmė. Žinoma, karčemoje apie sveikatą niekas nesirupina. Tenai nėra laiko galvoti apie tokius daiktus. Tenai reikia daboti, kad neliktu butelyje; reikia klausyti saldžių kalbėlių ir pačiam pasakas vedžioti; reikia kleboną ir staršiną perkrauti. Japonų karė ir Rusijos revoliucija rupi daugeliui kurkas labjau už sveikatą ir gyvybę. Sena pasaka sako: Pačol ašočius nešioja vandenį, pakol jo ansa nutruksta. Teipos ir karčemos lankytojas patol sėdinėja tenai, pakol ligą gauna. Galų—gale grįžta namol kaipo nukeipėlis ir ligonis. Griekas pats baudžia griešninką. Nuodėmę prieš sveikatą koroja liga. Nes ir žmogaus gamtoje yra tas pats principas teisybės ir teisingumo. Žmogus gavęs neišgydomą silpnybę pyksta ant karčemos ir keikia ją. E kas čia kaltas! Ar ne patsai. Ko jieškojai, tą ir radai. Kaip dirbai, tokį ir užmokesnį paėmei. Griešijai adynomis, dabar kentėsi metais. Kuolaik žmogus yra sveikas, veltu pasakotumei jam apie nesveikatą. Laike pakajaus niekas neatmena ant karės. Priminus karę, pečius trauko, nosį rauko Ir baigia pajuoka. Bet kaip tai augštai skraidydavo kituomet anie, kurie šendien vaikščioja ant kriukių! Galutinas tikslas daugumo žmonių šią gadynę yra karčema. Ko besėdėtu maloniame pakraštylyje liuosos Dievo gamtos, toli nuo nesvietiško klegesio, jie tupi susislėgę kaip silkes statynėje (bačkoje): teatruose, muzikų seklyčiose, aludėse, karčemos, geria sau degtinę, alu ir ruko cigarus ir liurkas. Sako: reikia linksmintis ir stiprintis. Arėlkos karalius, velnias viešpatauja įsirenžes vjame mūsų gyvenime. Anglikas Šekspyrius (Shakespeare) sako: „Vyno garai, jei jus neturite dar vardo, vadinkites šetonu!“.

„Miestelėnai yra jau papratę atidaryti langus, bet sodiečiai neatidaro beveik niekuomet“.

„Lankydamas kalnų sodžius, retai kame radau bevėdinamą gričią, negu par iškultą rutį*). Jeigu sodžiaus gyventojai nedirbtu kiaurą dieną sveikame ore laukuose, tai jie visi nukeiptu savo nešvariose triobose. Lauko oras tai parodo, kiek jis duoda žmogui sveikatos! Čia reikėtų, kad mokyklų pardėtiniai paaškindu žmonėms šitą dalyką. Bet par nelaimę, jie tyli, arba maž teaiškina. Man dar vaiku tebesimokant, budavo skaitau vadovėlyje: **Sveikas Oras**. Ale kas tai yra tas sveikas oras ir kame, kaip jis pavirsta į nesveiką, niekas man nėra paaškinęs“.

Kova už sveikatą yra kova su žmonijos kančiomis. Partai yra šventa užduotis, kurią nevisei tegali išpildyti. E vienok kovoti reikia! Nors sveikatos skelbėjus kryžiaivotu, nors gamtos apaštalus iškeiktu, niekas neprivalo atkreipti atydės į tai, kurs vien tik jaučias pašauktas. Nėjoks luomas, nėjoks žmogus neturi patento ir privilegijos, kad sakytus jis pats vienas tegalys veikti žemiškam ir dvasiškam artimo labui, e kiti, ne. Kaip krikščionystės palaima atejo ant žmonių par nemokytus žvejus, teip ateina tikras gydymo budas ant kuno. Bet pridera, kad butume lėtus. Niekas iš musu lai nelaiko savęs už Medicinos Mesiją, ale telaiko už **Balsą šaukiančio girioje**. Eilių—eilios atsiguls dar kapuose, tukstančiai ginčų dar užgims ir vėl pranyks, kuolaik daktarystės mokslas ištars paskutinį žodį. Nes ligų slaptis yra nemaža ir slepias ji ikišiol pargiliai. Yra pasakyta: Sunku grumtis pačiam su savimi, bet užveikti save yra puikiausi grumė. Švietas jieško laimės ir ramybės turtuose, pakakinime beskaičių reikalų ale nesirupina, kad apsieitu be tų reikalų ir kad džiaugtus tuomi, ką turi. Buti linksmam nedaug te reikia. Kas yra linksmas, tas ir turtingas. Dievuli; kas čia pritars mano kalbai. Ir visgi pagrąža prie gamtos yra vienintelis įnagis atgavimo prakištojo Rojaus. Meilutis Skaitytojau! susipažink su gryna gamta ir tuomi susipažinsi su dorybe. Gamta suteiks tau šviesą, e šviesa—spėką ir sveikatą.

(toliaus bus)

Žinios iš Lietuvos

Biržiai (Kauno gub.). Nuo naujų metų Biržiuose yra įkurtas knygynas p. Onos Januševyčiutės, kur parsidavinėja visokios lietuviškos knygos, kaip dvasiškos teip ir svietiškos įtalpos, teipogi yra lenkiškų ir rusiškų knygų; tamę pat knygynę yra agentura lietuviškų laikraščių: „Lietuvos Ukininko“, „Vilniaus Žinių“ ir „Nedėldienio Skaitymo“. Išveizda to knygyno visiškai puiki, galėtų stovėti ir di-

*) Rutis—lango stiklas.

deliamę mieste; aprupintas knygynas yra geriausiomis lietuviškomis knygomis, išleistomis kaip Lietuvoj teip ir už rubežiaus, ir toks knygynas nemažą naudą atneša žmonėms. Bet nekurioms ypatoms nepatiko knygynas p. Onos Januševyčiutės, nes jame neesą „Naujosios Gdynės“ ir panašių toje dvasioje rašytų knygelių; teip musų dantystei p. Tomkytei labai nepatinka ir jau nekartą ji atėjusi tan knygynan stebėjos, kodėl nematyti „Naujosios Gdynės“ ir ar busias kada nors? P. Januševyčiutė griežtai atsakė, jog panašaus laikraščio jos knygynę nebusią neikados, kaipo nesutinkančio su jos krikščioniškomis pažiūromis, nes tas laikraštis pilnas piktžodžiamų ir išmislų ant Katalikiškos Bažnyčios ir kunigų netiktai neapšvies žmonių, bet adverniškai aptamzdins juos ir atitrauks nuo Bažnyčios. Nelaimėjusi nieko knygynę, bet butinai norėdama platinti „Naująją Gdynę“ tarp žmonių p. Tomkytė išrašė „Naująją Gdynę“ ir padavė žydų krautuvėn pardavinėti žmonėms. Žinoma, žydai tokį laikraštį kaip „Naujoji Gdynė“, rašanti žydų dvasioje tuojaus priėmė ir iškabino ant lango pardavinėjimui; paskiaus gi atėjusi knygynan p. Tomkytė tiesiop pradėjo išmetinėti p. Januševyčiutei akysę, jog ji esanti tamsi kaip žemė, kad neplatina „Naujosios Gdynės“, o kaip p. Januševyčiutė atrėmė jai jog tas laikraštis nesutinkas su jos krikščioniškomis pažiūromis, tai supykusi Tomkytė pasakė, jog jos galvoje tiktai bažnyčia, dušia ir kunigai, o nieko nesirupina apie apšvietimą žmonių, religija tiktai tamsinanti žmones. Aš paklausčiau p. Tomkytės, iš kur Tamsta įgijai tokią stebėtiną šviesybę, jeigu Tamysta vadini tamsuoliais tuos, kuriems galvoje reikalai dušios ir kurie klauso Bažnyčios? tai kaipgi pavadinti Tamystą ir panašius sėbrus, kurie platinote neapikantą tarp žmonių per savo laikraščius ir knygutes, sukeliote darbininkus prieš ukininkus, įnešate nesutikimą tarp pačių lietuvių, atitraukiate žmones nuo Bažnyčios ir išplėšę iš širdies žmogaus paskutinę kibirkštėlę dangiškos mylistos ir krikščioniškos tiesos, darote juos kartais piktesniais už žvėris? Kur tik jusų mokslas prasiplatina, ten kartu prasiplatina vagystės, žmogžudystės, kraujo praliejimai ir visokios didžiausios skriaudos, nes jūs statote namus be pamatų, tai yra norite sutvarkyti žmones be Dievo. Nejaugi Tamstų neišpuola pavadinti vilkais avių kailiuose, o tamstų darbą—darbu tamsybės, o ne šviesos, kaip jūs gariatės, nes iš „vaisių jusų darbų pažįstame jus“.

Tamsta, p. Tomkyte, gali buti šviesi savo šakoje mokslo, kaipo dantystė, bet kaigi manyti apie Tamstos šviesą tokiuose sunkiuose dalykuose, kaip geresnis sutvarkymas draugijos žmonių ir platinimas tikro apšvietimo tarp žmonių, nurodymas žmonėms tiesaus ir tikro kelio šioje sunkioje gdynėje, idant jie tikrai galėtų pasiekti pagerinimą savo buvio? Nemanyk Tamysta, jog tai teip lengva, kaip dantis rau-

ti. Patarčiau Tamstai nesikišti ne prie savo darbo—platinimo naujo mokslo tarp žmonių. Tamsta turi savo amatą ir lupinėk dantis, prie to neužmiršk tobulintis savo amatę, kad neatsitiktų su skaudančiu dantiu israuti ir sveiko. Prieg to, Tamista Biržuose, regis, esi viešni ir gavai sau vietelę par protekciją kunigų, tai dabok, kad neapkirėtumai žmonėms, nes jie gali paprašyti Tamstą apleisti visiškai Biržus.

Dixi.

Iš Krinčino. Ponas Žalvarnis savo straipsnyje: „apie bažnytinius giedojimus“ Nedėldienio Skaitymę № 31 aimanuoja ir dejuja, buk mūsų žmonės atkaklūs esą ir neprilankūs pasimokyti gražiaus savo bažnyčiose giedoti. P. Z., šep sako: „Pas žmonių nekartą yra lokia nuomonė, buk mokyties tai nešlovė... „Va, sako, jau 30 metų giedame, vis buvo gerai, o šiam kunigui kažin ko pasinorėjo“; O, žinoma, kaip tik prasideda neužganėdinimai apsi-reikšti, nevienas meta tą darbą, kaip atsitiko Krinčine ir kitose vietose.“ Mat! ponui Z. pasinorėjo, kažin kodėl? sukirsti čia ypač Krinčiniečiams, visuomenes akyvaizdoję. Padarė jis tai visai neteis-ingai. Tegul p. Z. arčiaus priėjęs pasitairaus tarp Krinčiniečių; užtikrinu, jog nei vieno neišgirs iš tiesų šnekančio, buk mokyties abelnai yra nešlovė; o jei kuomet koksai tenai neišmintingas, norėdamas šep-jau paniekinti krinčiniečius, niekniekius ant jų iš-bliovė, tai dar negalima visuomenei pasakoti, buk tas krinčiniečių nuomonė. Krinčino bažnyčioję nuo seno nepeiktinai giedama yra, tai ir aš pa s girdėjau, ir žmonės tai sako, ir kaiminų klebonai; vos tik per-nei čia nustojo giedoję mm. Lapenaičios, amžinai minetino Kun. Vienužinskio giedorkos; šendien čia gieda jų auklėtinės.

Tiesa, kada niekurių giesmių melodijai pagerinti kunigas patarė įvesti visai naują giedojimą, tada krinčiniečiai maž-daug naujo giedojimo pasi-mokyne ir giedančių paklause, ne viską prisisavino, daugumas šalip senojo giedojimo pasiliko, bet ne dėlto jie tai padarė, buk mokyties jiems butu nešlovė; nedėlto, kad Aukščiausiam Bažnyčios Balsui jie butu neprilankūs, kaip sako p. Z., arba kad kunigo patartį butu visai atmetę; ne, bet—vien tik dėlto, kad naujasis giedojimas jų ausims ir širdžiai netiko...

Rašant į laikraščius reikia teisingą apie žmones nuomonę sutaisyti ir visuomenei ją be užgavimo ar-timo šlovės paduoti... juog ir Krinčinui savo šlovė reikalinga yra.

Krinčinietis.

Panevėžio mokytojų seminarija. „Vilniaus Žinių“ redakcija 26 liepos m. d. buvo padavusi į Vilniaus mokslo apskričio globėją užklausimą apie priėmimą lietuvių Panevėžio mokytojų seminarijon. Mokslo globėjo kancelarija 5 rugpjūčio d. davė paminėtai redakcijai šitokią atsakymą: žmonių švietimo ministe-rija apskelbė duotąjį š. m. 15 liepos Viršiausijį isa-

kymą mokslo apskričio Valdybai, kad leista priimi-nėti lietuvius katalikus į Panevėžio mokytojų semi-nariją su ta išlyga, kad šiais metais seminarijos vy-riausybė leistu laikyti įstojamuosius egzaminus tik tiems lietuviams-katalikams, kurie apie tai yra pa-davę prašymą lig 15 liepos. Apie visus tuos lietu-vious, kurie yra padavę prašymą vėliaus paskirtojo laiko, turi buti paduota žmonių švietimo miuisterijai nutarti.

Kaunas. Naktį iš 9 į 10 rugpjūčio kilo gaisras. Nuo pradžios užsidegė malkų sandėlis Prichodski'o namų ant Kurovskinės gatvės. Pasitakė vėjas. Umai užsidegė aplinkiniai mediniai trobesiai, toliaus pra-dėjo degti muriniai namai Prichodskio'o ir Frok'o. Ugnis peršoko per gatvę, ir užsikurė mediniai Šla-poberski'o namai ant Šašėjaus gatvės. Gaisro nega-lėjo per 2 dvi dieni užgesinti. Sudegė 3 muriniai namai Bramson'o, 1 Šlapoberski'o, viršutiniai etažai Frok'o ir Prichodski'o murinių namų, daugumas me-dinių namų ir trobesių; nukentėjo Balošer'o biblio-teka, Callo ir Liaudanski'o fotografijos, dviklesinė mergaičių mokykla ir daug pirklybos įstaigų ir san-krovų. Sudegusieji namai įtraukti į asekuracijos drau-gijas yra. Visas nuostolis per šį gaisrą galima skait-liuoti apskritai į 100 tukstančių rublių.

Nuo **Betygalos** ir **Girkalnio** padangės (Kauno gub.)

Visur, kaip girdėtis iš laikraščių, rengiamos yra prie bažnyčių skaityklėlės. Reseiniuose, Šidlave, Ugio-niuose, rodos kad ir Paliepiuose vietinių kunigų ru-pesniu sutaisytas yra pasiskaitymui mažas knygynė-lis. Dalykas nėra sunkus, reikia tiktai gerų norų. Stebėtinas daiktas kad Girkalnis ir Betygala dar lig-šiol nesusipranta sekti savo kaimynų paveikslą,—čia dar tikt mislyja ir kalba apie įtaisymą skaityklę, o kada tas įvyks, tai negalima žinoti. Bus labai ne-gražu, kad koks ateivis, prašalaitis įrengs škaityklą ir platins savišką „šviesą“

R. S.

LIETUVIŠKAS KONCERTAS.

Kaunę 27 dienoję šio mėnesies—nedėlioję—miesto teatrę bus **pirmasis** muzikališkai-vokališkas **koncertas**, sutaisytas Kauno Lietuvių Draugijos „Dai-na“. Artistai bus vien tik **lietuviai**: p. **Vanda Liuby-tė-Lapinskaitė**, baigusi Rosijoje ir Užsienyje tam tik-rus mokslus, garsi dainininkė—**kol soprano**. p. **Prel-kauskas**, Varšavos Universiteto profesorius,—**garsus pianista** ir p. **Jonas Mykulskis**, plačiai žinomas **smu-ikininkas**. Muzikos instrumentai bus paimti iš **gar-singiausių dirbtuvių** (firmų). Pradžia vakaro 8 valandoję. Koncerto programos bus atskyrāi atspauz-dintas: galima bus gauti jį teatro salėje. Biliotų prekės **įvarios**, žiurint į vietas. Reikia tikėtis, jog mūsų tautiečiai panorės atvykti ir pasigerėti savųjų artistų giedojimu ir muziką.

P. G.

„NEMUNAS“.

Kauno suvartotojų Draugija „Nemunas“, ačiu jos Valdybai, vis platina ir platina savo veiklumą kas kartą labiau ir labiau. Praėjusiuosė metuosė Draugija pardavė įvairių pirkinų už 54,174 r. ir 15½ k.; pelno turėjo beveik 4000; bet, kadangi daug buvo iškaščių ir prie įkurimo, ir prie įvairių daiktų sutaisymo, ir ant galo prie nekuriuosė dalykuosė nepasisekimo, nuošimčių savo sąnariams ji negalėjo duoti jokių; visą pelną apvertė ant apmokėjimo skolių. Ši-met nuo liepos mėnesies Suvartotojų Draugija išplatino savo veiklumą šiais skyriais: įtaisė 1-o **geralų skyrių**; galima todėl dabar gauti „Nemunę“: geralų vietinių ir užsieninių, kaip antai: vyno, alaus, koniako ir tt.; 2-o įtaisė skyrių **minerališkų trešalų**, —galima todėl dabar „Nemuno“ krautuvėsė įgyti: suparo, tamošmilčių, kaulamilčių, salėtros ir kitų tam tikrų daiktų; 3-o įtaisė skyrių **emalijavuotų indų**, k. a. bliudų, puodelių, vėdrų ir tt.—Be to dar Valdyba žada tiesiop iš užsienio kaikiurius daiktus traukti, k. a. iš **Karaliaučiaus**—silkes, migdolus, pipirus; iš geriausiu firmų (fabrikų) vagonais cukrų, miltus, druską ir tt. Butu labai gerai, kad visi mūsų tautiečiai susiprastu ir Kauno Suvartotojų Draugijai „Nemunas“ praneštu kamę kas ką dirba? Galima butu čia tuos daiktus laikyti ir pardavinėti, net į kitur miestus išsiuntinėti.

Nekurie garbingi mūsų tautiečiai, k. a. J. M. poni Grapienė Kamarauskienė, ponas Daugirdas, ponas Datnaravyčius savo išdirbinius jau prisiunčia „Nemunui“. Bet dar parmažai mūsų—lietuviškų—išdirbinių.—Netrukus S. D. „Nemunas“ žada įkurti **komercijališką mokyklą** Kaunę, į kuri priimdinės vaikus savo sąnarių. Apie tą mokyklą bus pasakyta kitą kartą plaučiaus.—Be to dar yra užmanymas šalip „Nemuno“ įkurti „**Biuro**“, kursai tarpininkautu tarp visų krikščioniškų krautuvių ir įvairių didžiausių fabrikų, firmų.

P. G.

Jurbarke (Kauno gub.) Kunigaikščio S. J. Vasilčikov'o namuose rugsėjo 4 dieną bus paroda dvarų ir valstiečių ukio dalykų, kaip antai: arklių, galvijų ir smulkiųjų gyvulių, o taip-pat ir žemės ukio ir šiaip naminio rankų darbo dirbinių, ukio mašinų ir įrankių. Už geruosius eksponatus bus duodamos dovanos. Eksponatų priėjimas bus 3 rugsėjo nuo 2 valandos popiet ir ligi 10 valandos ryto 4 rugsėjo. Vietos eksponatams neapmokamos. Už įėjimą į parodą 15 kapeikų. Paroda rengiama Jurbarko majorato ir Jurbarko valstiečių.

Kamajai (Kauno gub.) Naktį iš 18 į 19 liepos m. dieną Kuokšių sodžiuje trijų ukininkų pavogė arklius. Per dvi dieni arklių bejieškant ir besiteiraujant, viena įpata patarė ukininkams iškratyti įtariamuosius Kamajų žydus ir sujėmus juos paraginti, kad greičiaus prisipažintu. Ta pati įpata pranešė Ka-

majų žydams, kad ant jų užpuls valstiečiai—reikia ginties. Taigi Kuokšių vyrams atėjus kratytų ir sumintų vagių, Kamajų žydai sutiko kuoškiečius su ginklais. Išgirdę šaudymą, sargybiniai irgi pradėjo šaudyti. Per tą sumišimą tapo užmuštas vienas kuokšietis Jono Kazimėras Kandraška.

Šašuočiai (Vilniaus gub. ir pav.). Iš mūsų bažnyčios didelis burys žmonių procesijos budu, vadovaujant kunigui Bučiui, su didelę iškilme keliavo Širvintų bažnyčion į Škaplėriaus atlaidus. Netol nuo Širvintų, vietinis kunigas išėjo su iškilme pasitiktų Šašuočių procesijos, karštoje prakalboje pasveikino ją ir įvedė bažnyčion prieš pat sumą. Po sumai buvo pirmiaus lenkiškas pamokslas, o paskui lietuviškas. Po nešparų procesija laimingai pagrižo atgal Šašuočių bažnyčion; atgiedoję antiphoną „Po Tavo apgynimo“, žmonės išsiskirstė.

K. Trarkunas.

Vilniuje ant 22, 23 ir 24 dienos šio mėnesio paskirti yra socijologiški skaitiniai kunigams. Iš Žemaičių vyskupystės važiuoja šitie kunigai:

kun. Dambrauskis Aleks., kun. Šaulys, Korzonas, Kazlauskis Kazim., Maciejovskis Jul., Bikinas, Karosas Mikolas, Dobužinskis, Bajorinas, Jarulaitis, Kazlauskis Pr., Jurgaitis Marcijonas, Špakevyčė Leonas, Butkevyčė Napoleonas, Turauskis, Olšauskis, Jasienskis Julijonas, Jazdauskis Konst. Razmus Adomas ir Tumas.

Iš viso 20 kunigų. Išsiųsta jiems ir įeinamieji biliotai.

Pakruojis (Panevėžio pav.). Visokie atsitikimai gyvenime mokina mus kaip reikia apseiti. Pakruojo parakvijoje Burbiškio viensėdyje bevežant šieną viena mergaitė budama ant vežimo priturėjo užsigulusi kartį o vyriškas ant žemės stovėdamas su virve veržė; tikt virvė nutruko, kartis lėkdama į viršų labai sutrenkė jauną mergelę. Vargu beišgys. Tad persergėjimas, kad vežimą veržiant negulėtu ant karties.

Juozas.

Žinios iš visos Rusijos.

Peterburgas. 8 rugsėjo ministerių taryba pripažino už reikalinga dar prieš naujajai Dumai susirenkant išdirbti visuotino mokymo projektą, kurį atlikti per mėnesio laiką pavedė tamtikrai komisijai, idant jis visai gatavas butu paduotas naujajai Dumai ir Valstijos tarybai peržiūrėti ir apsvarstyti. Pradedamųjų mokyklų mokytojų buviui pagerinti ir kaikiurioms naujoms mokykloms įkurti, Taryba leidė ateinančioms metams apšvietos ministerijai suteikti 5,336,380 rublių. Pagal surinktas žinias, viena mokykla išpuola ant 1574 gyventojų; mokyklas lanko 5,389,274 vaikai, o reikia kad eitų į mokyklas 12,736,004 vaikai. Aišku, kad daugiaus neg pusė vaikų negali lankyti mokyklų, dėlto kad nėra vietos mokyklose—maža mokyklų.

Ministerių Taryba išreiškė reikalingumą valstiečius sulyginti teisėse su visais kitais pavaldiniais; tas dalykas svarstomas yra įpatingoje komisijoje prie vidaus dalykų ministerijos.

Tolesniai, ministerių taryba, pasiremdama ant įstatymų 17 spalnio ir 1 gegužio 1905 m. ir 12 balandžio 1906 m., pripažino už patogu panaikinti bausmes už slaptą mokymą Vakarinio krašto ir Lenkijos gubernijose.

Taryba nerado ključių prailginti sustiprintajai sargybai Kauno ir kitose kaikiuriose gubernijose.

~ Rinkimai atstovų į Dumą Peterburgo miestui ir gubernijai paskirti esą pirmose sausio mėnesio dienose. (P. G.)

~ 12 rugpjūčio m. d. į ministerių pirmininko Stolipin'o vasarnamį privažiavo 4 vyrai. Tarnai nenorėjo jų įleisti, bet jie varu išbruko į prijamąjį kambarį. Besigrumiant su tarnais, vienas iš pribuvusiųjų netyčia išmetė bombą. Sprogimas buvo baisus. Suardyta 4 kambariai, nugriauta balkonas. Stolipin'as tuotarpu buvo gabinete, priiminėjo interesus, išliko sveikas. Buvusieji ant balkono vaikai sužeisti: vyresnioji duktė į abi koji, o sunus į šonkaulį, bet nemirtinai. Iš pašalinių užmušta 22 ipati, sužeista 36. Piktadarių 3 užmušti, išlikusis suimtas gyvas. Iš žymesnių ipatų užmušta generolas Zamiatin, vidaus dalykų ministerijos sąnarys Chvostov, ceremonijumeisteris Voronin, kunigaikštis Nakašidze, žandarai, policistai ir tarnai.

Peterhofe 13 rugpjūčio mergaitė šuviais iš revolverio užmušė Semionovsko pulko komandierį generolą Min'ą. Piktadarė suimta.

Buvusiosios Dumos atstovai, pasirašiusieji po Viborgo atsišaukimo, paduoti yra teisman. Tokiuo būdu jie randasi prašalinti nuo busiančių neužilgo naujų rinkimų. Iš Kauno gubernijos atstovu du: kun. Jarulaitis ir Sabalys, nėra pasirašiusiu po tuom atsišaukimu.

Varšavoje 5 liepos m. d. general-gubernatorius Skalon 6 valandoje po pusdienio važiavo namo. Natolino ir Košikovo gatvių kertėje kaž-kas nuo balkono metė į jį bombą, bet ji nesprogo; tuojaus metė antrą ir trečią bombą, kurios sprogo. General-gubernatorius išliko sveikas, o iš palydovų sužeista pristavas, du kazoku, viena mergytė ir keliatas kazokų arklių. Visas aplinkines gatves tuojaus apsiautė kareivija ir darė kratas lig 9 valandos vakaro, Sumta 35 žmonės. Aplinkiniai namai apardyti ir lan-gai išdažyti. Piktadario dar nesurado.

~ Laikraščiai paduoda žinią, esą areštuota du kareivių, kuriuodu neva dėl kratos atiminėdavo iš praeinančių pinigų ir brangenybes.

~ 14 rugpjūčio m. d. ant Veiskos gatvės šuviais iš revolverio užmuštas liglaikinis general-gubernatorius Vonlarlarski. Užmušėjai pasislėpė.

Žinios iš užrubežio.

Amerika. Valparaiso mieste 4 rugpjūčio dieną atsitiko bausis žemės drebėjimas. Vakaro 8 valandoje sudrebėjus žemei umai išimetė gaisras daugiose vietose. Užmušus, sudegusius, užgriuvusius skaito šimtais. Kilo neįsakomas išgąstis, žmonės nustojo proto, nebežinodami kas daryti, kas ir kaip gelbėti. Sudegė didžioji dalis miesto, pražuvo daugiau neg 1000 žmonių. Daugybė namų sugriuvo. Aplinkui vietomis sproguos žemės luobui, atsirado dideli plyšiai.

Kitajaus (Chinų) valdyba ketina įvesti konstituciją, tai yra, kad valstiją valdytų išrinktieji žmonių atstovai, susirinkę į Seimą. Dalyko žinovai patari ne umai pereiti prie konstitutiško žmonių valdymo, bet išlengvo, per 10 ar 15 metų.

VIENI JUOKAI...

~ Nelabai seniai Vilniuje pradėjo eiti laikraštis „Naujoji Gadyne“, kursai savo apgarsinimuose pasisakė busias „varguolių“ laikraštis. Sunku suprasti, dėlko „Naujoji Gadyne“ taip savę vadina? Iš to, ką ligšioliai ji rašė, visiškai nesimato, kad ji butu „varguolių“ laikraštis, geriausiai ji butu savę pavadinusi „skerdikų“ laikraščiu, tas vardas jai geriausiai pritiktų, nes ji aprašinėja ir garsina vien' tik skerdynes ir muštynes; tą darbą ji sumano atlikti su stebėtinu gabumu; geriausiai už „Naująją Gadyne“ tiesiog niekas to nepadarytu. Bet kad kiekvienas doras žmogus, o ypač kunigai dėl savo pašaukimo negali pritarti „Naujosios Gadyne“ pasirinktam amatui, tad žinoma, ji net plyšta iš apmaudo ant kunigų, visaip juos pravardžiuoja ir kaip įmanydama šmeižia. Tame dalyke „Naujoji Gadyne“ duoda sau begalinę valią, ji nežiuri, ar tiesa, ar ne, bytikt kunigas, rašyk ant jo kas tik užėina ant seilės. Tai-gi „Naujoje Gadyne“ apart skerdynių ir kunigų išdėliojimų ir su žvake daugiau nieko nerasi. Tačiau kaip-gi augštą ji turi pati apie savę supratimą. „Naujoji Gadyne“ viena sakos esanti mokslo ir apšvietimo laikraštis, ji viena tikt' platinanti tarp žmonių, šviesą o kitai laikraščiai—jie tikt' kliuda „Naująjai Gadynei“ padaryti ant žemės socialistų rojų. O jei dar koksai kunigas pradrišta peikti „Naująją Gadyne“ tad nelaimė jam. Tokiam drasuoliui nubausti „Naujoji Gadyne“ turi savo redakcijoje tokį gausumą įvairių stambių pravardžiavimų, kad ir didžiausis nemazgotburnis galėtu jai užvidėti.

Žinoma „Naująjai Gadynei“ negalėjo patikti ir laikraštis „Nedėldienio Skaitymas“, ypač dėlto jog jį rašo kunigai. Viename savo numeryje ji tiesiog begediškai užpuldinėja ant J. M. Vyskupo Palliuliono grometos, patilpusios 10 numeryje „Nedėldienio Skaitymo“. „Naujoji Gadyne“ tame savo numeryje atkartoja seniai vartojamus kunigų pravardžiavimus ir apdilusius prikašiojimus, buk jų valdžia jau griunanti, buk žmonės daugiau klausą socialistų neg kunigų, na, ir žinoma, buk kunigai platina vien tik tamsumą.

Žinant, kaip „Naujoji Gabyne“ su pasigerėjimu gerbia tokius melagingus plepalus, gal nebutu pro šalį pakilti juos be atsakymo, tegu „Naujoji Gadyne“ ir toliau gerbia savo mylimą amatą, aprašinėja skerdynes ir tegu šmeižia kunigus; ji nieko neapgaus. Šiandieną lietuviai ir žemaičiai nebėra taip jau tamsūs. Jie žino, ko turi laukti nuo socialistų ir nuo „Naujosios Gadyne“. Žmonės par-

gerai tą prityrė pernykščių metų pabaigoje, kada socialistai prižadėdami neapsakomas gerybes, sukėlė žmones. Tuomet apgauti ir apmeluoti kaimiečiai jau, jau vylės apatūresią žemišką dangų, kaip štai atsirado ir senoji valdžia ir dragunai. Žuonės buvo persitikrinę, kad teip narsiai kalbą socialistai apgins juos nuo dragunų, bet kur taul? Dar dragunai toli buvo, o socialistų ir plauko nebesimatė. Dėlko socialistai tuomet neužsistojo už vargšus žmones? Jie šaukia ir trimytuoja (triubyja) į visas puses, esą varguolių ir visų nuskraustų apginėjais ir užstotojais, o dėlko jie tuomet neužstojo už žmones? Ar nereikėjo jiems tuomet pasiaukauti už varguolius ir tarti dragunams: štai jei kas yra kaltas, tai mes, o ne žmonės; žmonėms nieko nedarykite! Bet socialistai, pamatę pavojų išbėgiojo kaip kiškiai (zuikiai), palikdami žmones visam valdžios smarkumui. Iš tokio socialistų pasielgimo žmones suprato ir dabar jau gerai žino, kokie geradariai yra socialistai ir ko žmonės gali nuo jų laukti.

Ne taip elgės kunigai. Laike didžiausių prispaudimų ir suvaržymų, kada tikėjimo, kalbos ir mokyklų teisės buvo labjausiai kojomis mindomos, kunigai visados užstodavo už žmones ir nesibijodavo pavojaus; jie mokėjo didžiausias piningiškas bausmes, drąsiai ėjo į ištremimą. Kunigai nevertė kalčios ant žmonių, nebėgo ir nesislėpė, apleisdami žmones, kaip tai šiandieną socialistai daro.

Kas link užmetinėjimo, buk kunigai platina tarp žmonių tamsumą, reikėtu patėmyti, kad tas užmetinėjimas taip yra apdėvėtas ir apdileš, kad viena tikt' „Naujoji Gadyne“ juo besidžiaugia. Lietuviai žino, kas platino kniungeles ir laikraščius tuomet, kada už kiekvieną kniugutę galima buvo kalėjiman pakliuti; jie žino, kad tą darė ne socialistai, tuo labjaus ne „Naujoji Gadyne“. Lietuviai žino, kad visa Lietuvos rašliava yra sutverta ir išauklėta daugiausiai kunigų, o ne socialistų. Tai-gi kunigai nesibijo apšvietimo, jie platina jį pagal išgalės ir aplinkybių. Bijoti apšvietimo gali tikt' „Naujoji Gadyne“, nes žmonėms apsišvietus, nebebus jai kur dėties su kniugų šmeižimais ir skerdynių aprašinėjimais; niekas jų tuomet nebeskaitys. Tokios šiukšlės kaip „Naujoji Gadyne“ nebeturės vietos tarp mūsų Lietuvių!

Kun. Pr. Žadeikis.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas.*

Noriu **ZAKRISTIJONO** vietos prie geros parakvijos, tarnystę gerai moku, galiu giedoti. Esu nevedęs 35 m., moku dailydystę, tepliorystę, auksavimą; gerai galiu atnaujinti altoriaus ir kitus medžio daiktus, ir pagal risunko naujus išpildyti. Apie ką paliudys Girkalnio klebonas. Adresas: Raseiniai, Kauno gub. Girkalnio kleb. Baško.

Duosiu 10 rublių tam, kas suras dvejetą pavogtų (1 Rugpjūčio) arklų: vienas 4 metų mėlinai laukas, paskutinė kojėlė balta per riešą, ant strėnų du baltu lopinėliu, vidutinio didumo; kitas 2 metų gelsvai-balzganus, pirmagalis augštas, palinkęs, strėnos neplačios, uodega neilga, vidutinio didumo. Mano adresas toks: Adomas Valikonis, kaimas Jodikoniai, krasa Ramyga Kauno gub. 2 1

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ

Cecilijos Baranauskytės

Kaunė. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

*****
MOTERŲ LIGŲ
 daktaras
J. STONKUS KAUNE.
 Priiminėja Mikalojaus Prospekto ir Naujosios kertė, butos Vittkindo nuo 8½—10 r.; 4½—7 v. 4—1
 *****

Daktaro A. Jagdhold'o
Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiaurai peržiūrėjimas su **RENTGENOSKOPO** pagalbą visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kaulų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusių kunė pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalbą visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skaudulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRIKOS** pagalbą gydymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje**. Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25--18

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus**, Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—18

J. NAUJALIO KNYGYNAS

❖ Raune. ❖

SANKROVA: MALDAKNYGIŲ DVASIŠKO IR SVIETIŠKO TURINIO KNYGŲ PAVEIKSLELIŲ, ROŽANČIŲ, ŠKAPLERIŲ IR BAŽNYTINIŲ NATŲ.

Agentura „Nedėldienio Skaitymo“.